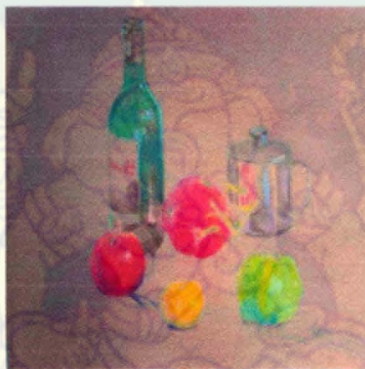

การจัดการความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน

ประจำปีงบประมาณ 2563

เทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัด

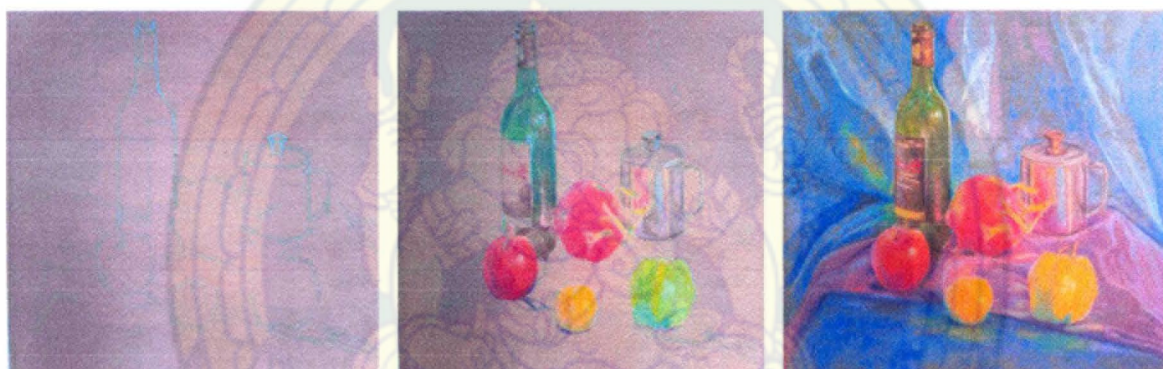
วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

การจัดการความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน

ประจำปีงบประมาณ 2563

เทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัด

วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

คำนำ

องค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนเรื่อง เทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัด มีจุดประสงค์ เพื่อค้นคว้าและทดลองเทคนิควิธีการของการใช้สีไม้บน แผ่นไม้อัด จากกรรมวิธีการวาดเส้น โดยเน้นผล การทดลองลักษณะพื้นผิว การยัดเกาะ การทับซ้อนและการผสมกันของสีไม้ ที่มีผลการเกิดการ เปลี่ยนแปลง และวิธีการเฉพาะจากสีไม้ เปรียบเทียบผลที่ได้จากเทคนิคการใช้สีไม้มาพัฒนางานจิตรกรรม และเป็นวัสดุที่หาได้จากร้านค้าทั่วไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ รวมถึงเป็นวัสดุที่ปลอดภัย ราคาไม่แพง ด้วย ความคาดหวังว่าการค้นคว้าและทดลองในองค์ความรู้ครั้งนี้ จะสามารถนำไปใช้ประกอบประกอบการ เรียนการสอนวิชาศิลปะตามโรงเรียนต่าง ๆ และนำไปพัฒนางานศิลปะโดยการใช้สีไม้สร้างสรรค์ผลงาน สำหรับผู้ที่สนใจต่อไป

เอกชัย ปราบปัญจะ

2563

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ความรู้ทั่วไปของการวาดเส้น	1
วาดเส้นคืออะไร	1
ความเป็นมาของการวาดเส้น	2
รูปแบบของงานวาดเส้น	9
ประเภทของงานวาดเส้น	12
ทฤษฎีสี	16
ความหมายของสี	16
หลักการใช้สี	19
ความสำคัญของสีที่มีต่อวิถีชีวิตของเรา	29
นิยามและความหมายของสีไม้	29
วิธีดำเนินการ	32
บรรณานุกรม	37
ภาคผนวก	38
โครงการดำเนินงานการจัดการความรู้ เรื่อง เทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัด	39
แบบเสนอโครงการจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563	42
คณะทำงาน KM TEAM	44
ผลงานของคณะทำงาน KMTEAM ที่ร่วมกันทดลองเทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัด	45

ความรู้ทั่วไปของการวาดเส้น

วาดเส้นคืออะไร

(อนันต์ ประภาโส 2553 : 5) การวาดเส้น (Drawing) คือการสื่อความหมายวิธีหนึ่ง of มนุษย์ เป็นการนำเสนอความคิดของผู้วาดไปสู่ผู้ดู ด้วยกระบวนการทางการวาด, ขูด, ขีด, เขียน, ลากเส้นให้เกิดเส้นหรือร่องรอยด้วยวัสดุอย่างใดอย่างหนึ่งลงบนวัสดุอีกอย่างหนึ่ง เพื่อการสื่อความหมาย, ทำเครื่องหมาย, บันทึกประสบการณ์ หรือจินตนาการ, แสดงออกให้ปรากฏซึ่งความคิด, ความศรัทธา หรือเพื่อเป็นหลักฐานบางอย่าง โดยอาศัยเครื่องมือต่าง ๆ ที่ง่ายที่สุดที่จะหาได้ในขณะนั้น เช่น ก้อนหิน, ถ่านไม้, เปลือกไม้, เลือดสัตว์, หรือแม้แต่มือเปล่า

การวาดเส้นหรือขูดขีดให้เกิดร่องรอยต่าง ๆ ถือว่าเป็นกิจกรรมการแสดงออกทางธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ เพื่อการถ่ายทอดของความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และนอกจากนั้นยังใช้เป็นภาษาในการสื่อสารของมนุษย์

ในทางวิชาการ การวาดเส้นถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในกระบวนการสร้างสรรค์ ในการสร้างสรรค์ผลงานทุกแขนงจะต้องใช้กรรมวิธีในการวาดเส้นเป็นขั้นตอนแรกในการถ่ายทอดสิ่งที่อยู่ในความคิดให้เป็นรูปธรรมก่อนที่จะพัฒนาไปสู่การนำเสนอในสาขาต่าง ๆ ของตน ตัวอย่างเช่น

จิตรกร ต้องร่างภาพความคิดของตนอย่างคร่าวๆ ก่อนก่อนที่จะมีการเพิ่มเติมตัดทอนให้ลงตัว เมื่อได้ภาพร่างที่ชัดเจนตรงกับความคิดและความรู้สึกแล้วจึงลงมือเขียนด้วยสี

ประติมากร ต้องจัดสรรรูปทรง ปริมาตร ที่วางให้ลงตัวด้วยวิธีการ “ร่างภาพ ” ก่อนที่จะขึ้นรูปด้วยดินหรือแกะสลักให้เป็นรูปทรงตามจินตนาการ

สถาปนิก ต้องร่างแบบที่อยู่ในความคิดของตนให้ชัดเจนถูกต้องทั้งด้านความงาม สัดส่วน และประโยชน์ใช้สอยของอาคารเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับรู้และทำความเข้าใจงานสร้างสรรค์ของตนก่อนที่จะให้ช่างนำไปสร้างเป็นงานสำเร็จ

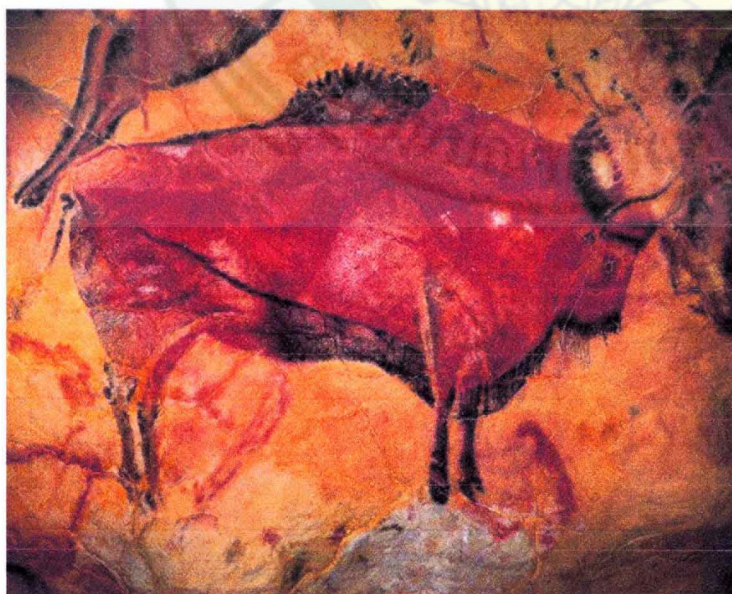
ในวิชาการแพทย์ นักศึกษาแพทย์ต้องอาศัย “ภาพวาด” ในการศึกษาสรีระของมนุษย์ให้ละเอียดถี่ถ้วนก่อนจะไปศึกษาจากของจริง

นักออกแบบ ต้องทำภาพร่างความคิดครั้งแล้วครั้งเล่าก่อนที่จะนำไปสร้างเป็นผลงานจริง เพื่อสนองประโยชน์ใช้สอยตามความต้องการ

ในงานจิตรศิลป์ ศิลปินสามารถสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานวาดเส้นไปสู่ความสมบูรณ์ และมีคุณค่าทางศิลปะ จนถึงเป็นผลงานศิลปะชิ้นหนึ่งได้โดยไม่ต้องอาศัยการสร้างสรรค์ด้วยวัสดุชนิดอื่นขอเพียงศิลปินมีความรู้ความเข้าใจในศิลปะอย่างถ่องแท้ และมีความคิดสร้างสรรค์ก็สามารถสร้างสรรค์งานวาดเส้นให้มีสุนทรียภาพได้

ความเป็นมาของการวาดเส้น

การใช้เส้น มีมาตั้งแต่ยุคดึกดำบรรพ์ ก่อนจะมีประวัติศาสตร์ขึ้นในโลก ตั้งแต่มนุษย์เริ่มมีวิวัฒนาการขึ้น หลักฐานสำคัญของการใช้เส้นเพื่อสื่อสารของมนุษย์พบใน ถ้ำอัลตามิรา ประเทศสเปน และถ้ำลาสโก ประเทศฝรั่งเศส สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มนุษย์ได้ใช้กิ่งไม้ ไขเลื้อยสัตว์ ก้อนหิน กระดูกสัตว์ ฯลฯ ขูดขีด แกะ ลาก บนผนังถ้ำให้เกิดร่องรอย เกิดเป็นสัญลักษณ์ เป็นภาษาขึ้นมา เป็นภาพวาดรูปมนุษย์ สัตว์ ต้นไม้ อาวุธ ฯลฯ นับเป็นการบันทึกเรื่องราวและการสื่อสารยุคแรกๆ ของมนุษย์ ต่อมาได้มีการค้นพบการวาดเส้น การแกะสลักสัญลักษณ์ในที่ต่าง ๆ อีก เช่น บนกระดูกสัตว์ บนเปลือกไม้ที่ถูกอัดฝังแน่นอยู่นานจนกลายเป็นฟอสซิล รวมถึงบนหินและโลหะอีกด้วย สิ่งเหล่านี้คือวิวัฒนาการของการวาดเส้นยุคแรกๆ จนกระทั่งมนุษย์มีกระดาษใช้ เชื่อกันว่าจีนเป็นประเทศแรกที่ผลิตกระดาษขึ้นมา ก่อนหน้านั้นชาวจีนจะเขียนอักษรและภาพลงบนไม้ไผ่เป็นซี่ๆ แล้วเก็บมัดเป็นตำรา ภายหลังเมื่อคิดผลิตกระดาษได้ก็ใช้หมึกบันทึกเรื่องราวลงบนกระดาษ และวิวัฒนาการมาจนถึงการพิมพ์ ซึ่งเชื่อกันว่าชาวจีนเป็นชาติแรกที่คิดวิธีการพิมพ์ขึ้นมาในโลก

ภาพวาดในถ้ำอัลตามิรา

ที่มา : www.nextstepv.com

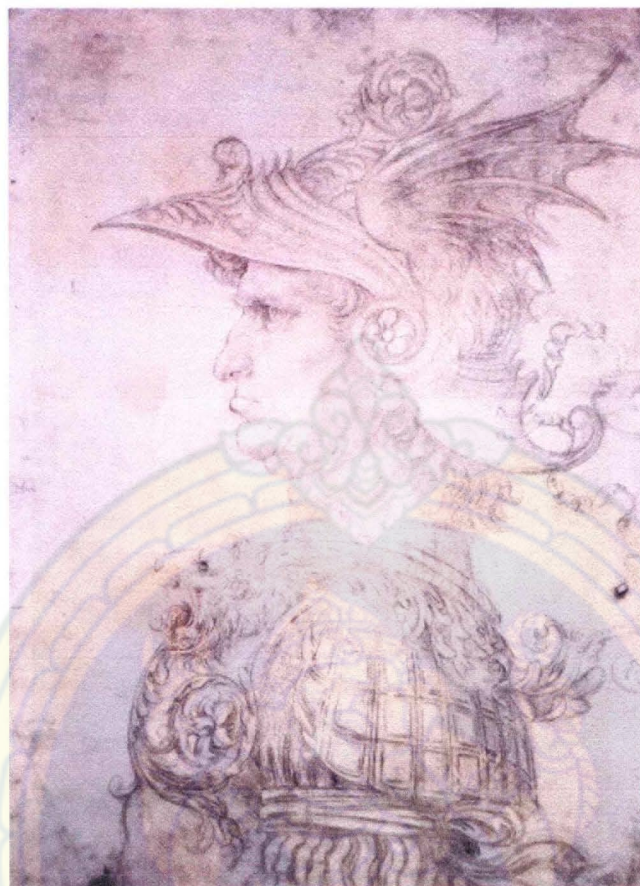
ภาพวาดในถ้ำลาสโก

ที่มา : www.wikipedia.org/wiki/

งานวาดเส้นเป็นศิลปกรรมขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่มีมาแต่แรกกาลนับย้อนหลังไปไม่น้อยกว่า 17,00 ปี เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์ที่มีสมอง มีความคิด และสติปัญญา สามารถแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดได้ มนุษย์จึงต้องมีวิธีการแสดงออกตามโครงสร้างตามธรรมชาติ มนุษย์ได้ใช้วิธีการขีดขีดลากเส้น ให้เกิดร่องรอยเป็นภาพเป็นสัญลักษณ์ หรือเครื่องหมาย เพื่อจุดประสงค์ต่าง ๆ เช่น แสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด การติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์ด้วยกัน เป็นเครื่องหมายแสดงความเชื่อ, ข้อตกลง, สัญญาข่าวสาร ฯลฯ

ในสมัยกลาง ศิลปินยุโรปใช้วิธีการวาดเส้นเป็นต้นแบบในการเขียนภาพเฟรสโก () คือการเขียนภาพระบายสีในขณะที่โบกปูนลงผนังและยังไม่แห้งสนิท เพื่อให้เนื้อสีซึมลงไปเป็นเนื้อเดียวกับปูนทำให้ภาพเขียนนั้นคงทนอยู่ได้นาน ภาพร่างลายเส้นของศิลปินในอดีตมากมายเช่น ไมเคิลแองเจโล ดา วินชี ปัจจุบันกลายเป็นผลงานศิลปะที่ทรงคุณค่าไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าศิลปะแขนงอื่น ๆ ของพวกเขา

ในศตวรรษที่ 15 ศิลปินยอมรับว่าการวาดเส้น เป็นปัจจัยสำคัญในการนำเสนอความคิดของตน และยังช่วยให้ศิลปินสามารถศึกษาและพัฒนาด้านศิลปะได้อย่างถ่องแท้ การวาดเส้นจึงเป็นขั้นตอนสำคัญของศิลปะทั้งหมด และยังได้รับการยอมรับอีกว่า งานวาดเส้นสามารถสร้างความงามโดยตัวของมันเองได้ดั่งเช่นผลงานภาพร่างลายเส้นสำหรับการเขียนเฟรสโกของไมเคิลแองเจโลและลีโอนาร์โด ดา วินชี

ผลงานวาดเส้นของ ลีโอนาร์โด ดา วินชี

ที่มา : จากหนังสือ Leonardo Da Vinci The Complete Painting and Drawing หน้า 11

ผลงานวาดเส้นของ ไมเคิลแองเจโล

ที่มา : จากหนังสือ Michelangelo Sculptor, Painter, Architect หน้า104

ในศตวรรษที่ 17 เรมบรัน (Rembrandt Van Zin) ได้แสดงออกทางการวาดเส้นอย่างเต็มที่
ส่งผลให้ผลงานวาดเส้นของเขาถูกยอมรับว่ามีคุณค่าในเชิงวิจิตรศิลป์โดยตัวของมันเอง

ผลงานวาดเส้นของ เรมบรัน

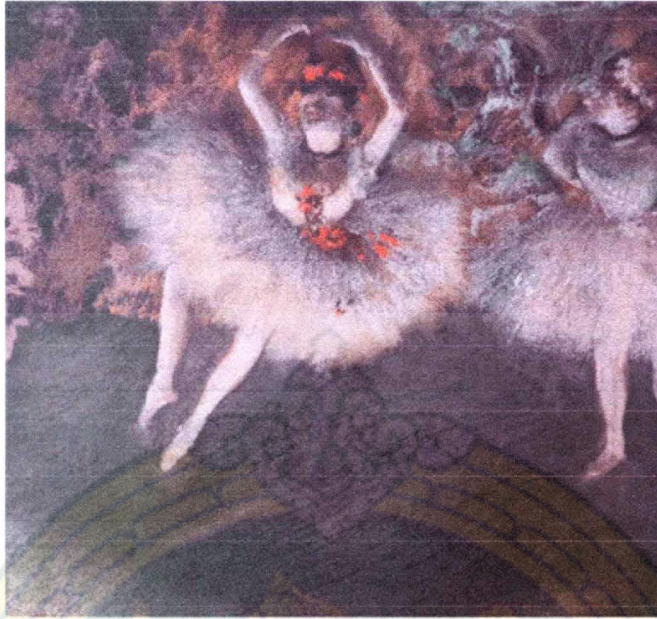
ที่มา : จากหนังสือ Treasures of the Louvre หน้า 275

โกย่า (Francisco Goya) ศิลปินมีชื่อในศตวรรษที่ 18 กล่าวว่า “บางครั้งความคิด และจินตนาการของศิลปินก็เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมากจนไม่อาจจะรอคอยเพื่อเตรียมวัสดุในการสร้างสรรค์ได้ ในขณะที่วิธีการวาดเส้นสะดวกและรวดเร็วกว่า และสามารถสร้างสรรค์ให้เป็นผลงานศิลปะที่สมบูรณ์ได้” ทำให้ศิลปินยุคต่อ ๆ มามีได้ละเลยผลงานวาดเส้นของตน เช่นในยุคของเดอกาส (Degas) ได้นำเอาสีชอล์ค มาสร้างสรรค์ผลงานวาดเส้นจนเป็นที่เลื่องชื่อวินเซนต์ แวนโก๊ะท์ (Vincent Van Gogh) สร้างสรรค์ผลงานวาดเส้นที่ทรงคุณค่าไว้ถึงกว่า 800 ภาพ ในช่วงชีวิตของเขา

ผลงานวาดเส้นของ ฟรานซิสโก โกยา

ที่มา : จากหนังสือ Treasures of the Louvre

ผลงานวาดเส้นของเดอกาส์

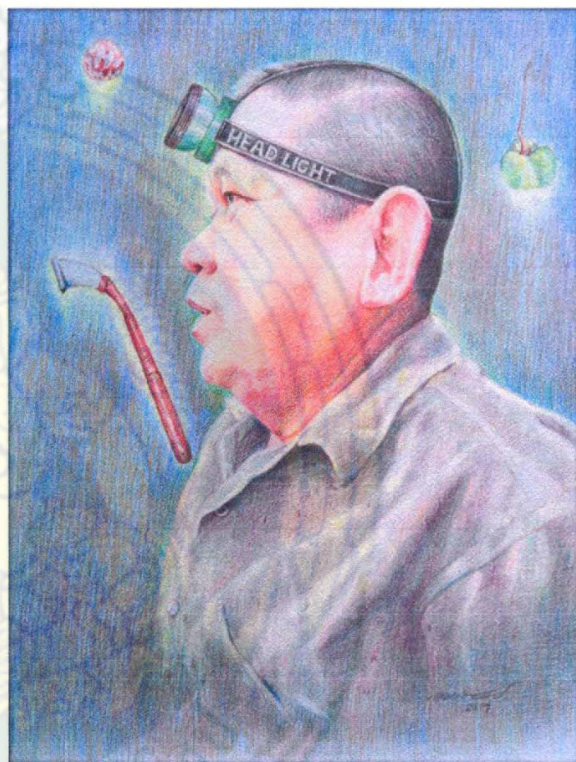
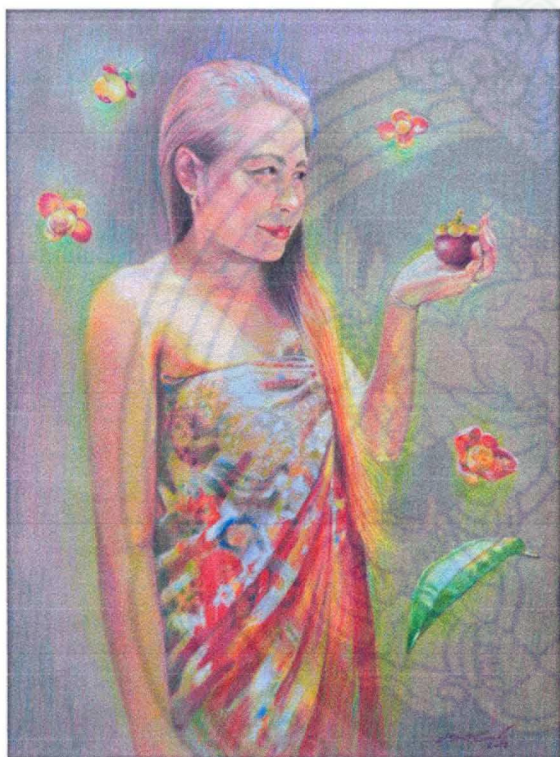
ที่มา : จากหนังสือ Degas A Strange New Beauty หน้า 75

ผลงานวาดเส้นของ วินเซนต์ แวนโก๊ะห์

ที่มา : จาก Facebook Thawat s.

ในประเทศไทย งานวาดเส้นมักจะถูกจัดให้อยู่ในภาคการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเน้นไปที่การฝึกฝนด้านฝีมือและความชำนาญในเชิงช่าง ทำให้ศิลปินส่วนใหญ่มองข้ามคุณค่าทางสุนทรียภาพของงานวาดเส้นไป ศิลปินมักจะทำงานวาดเส้น เพื่อจุดประสงค์อื่นมากกว่าจะเป็นผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ เช่น เพื่อเป็นภาพร่างของงานศิลปะในแขนงต่าง ๆ หรือเพื่อแก้ปัญหา และทดลองค้นคว้าแนวคิดก่อนลงมือทำจริง ในบางครั้งก็จะเป็นไปเพื่อทดลองวัสดุ ตรวจสอบความคิด และความรู้สึกของศิลปิน และเพื่อเพิ่มและพัฒนาความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่กำลังจะสร้างสรรค์

ผลงานวาดเส้นของ เอกชัย ปราบปัญจะ

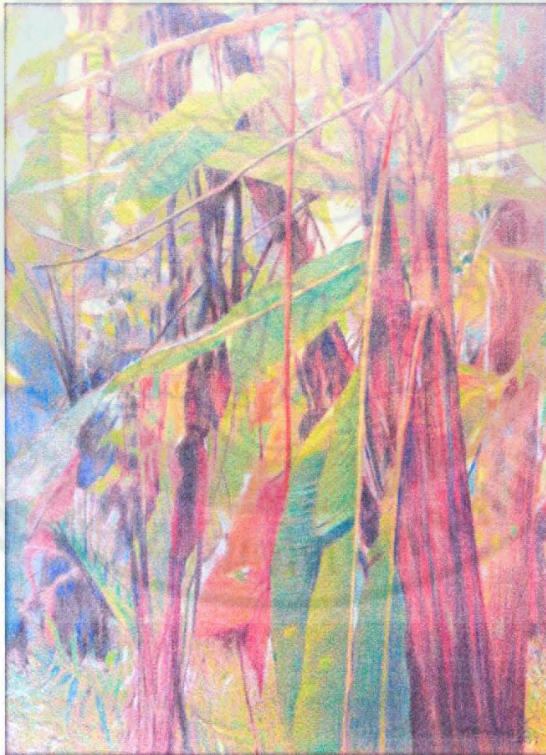
ที่มา : จากสูจิบัตรการแสดงนิทรรศการศิลปกรรม 9 Inspiration หน้า 13

ปัจจุบันมีการทำงานบนคอมพิวเตอร์กันแล้ว โดยใช้เส้นลากลงบนโปรแกรมคอมพิวเตอร์แล้งบันทึกใส่แผ่นดิสก์ไว้ เหล่านี้ถือว่าวิวัฒนาการของการวาดเส้นมาโดยตลอด

รูปแบบของงานวาดเส้น

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้น เมื่อศิลปินก้าวพ้นจากการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วย่อมมีความต้องการสร้างสรรค์ผลงานให้มีลักษณะเฉพาะตัว รูปแบบของผลงานวาดเส้นจึงมีหลากหลายตามการสร้างสรรค์ของศิลปิน เราสามารถแบ่งผลงานวาดเส้นออกเป็น 3 รูปแบบใหญ่ๆดังนี้

1. **Realistic Drawing** แบบเหมือนจริง คือการวาดเส้นเพื่อศึกษาหรือบันทึกสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเช่นตึกรามบ้านช่อง ต้นไม้ใบหญ้า ผู้คน ทิวทัศน์ ดอกไม้ สถานที่สำคัญ ฯลฯ โดยเป็นการวาดตามตาเห็น พยายามคัดลอกให้เหมือนจริงที่สุด ถ่ายทอดความงามออกมาให้มากที่สุด เป็นรูปแบบของการวาดเส้นที่เคารพธรรมชาติ ศิลปินจะถูกยกย่องเมื่อเขาสามารถถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ ออกมาได้เหมือนจริงมากที่สุด

ผลงานวาดเส้นแนวเหมือนจริงของ เอกชัย ปราบปัญจะ

ที่มา : จากงานวิจัยเรื่องเทคนิคสีไม้ในงานจิตรกรรม 2560 หน้า 72

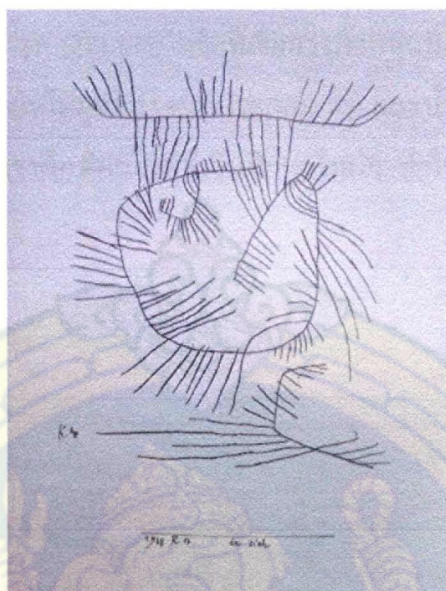
2. Surrealistic Drawing แบบเหนือจริง เป็นภาพที่เกิดจากการสร้างสรรค์โดยนำรูปทรงที่มีอยู่ตามธรรมชาติมาดัดแปลงโดยการ ตัดทอน บิดพลิ้ว หรือเพิ่มเติมความคิดสร้างสรรค์เข้าไป เพื่อให้เกิดรูปทรงใหม่ๆ ที่ดูแล้วสวยงามแปลกตา และสามารถแสดงถึงจินตนาการที่เหนือความเป็นจริงของศิลปินได้ เช่น เรื่องเกี่ยวกับนรก สวรรค์ และเรื่องความคิดฝัน ศิลปินสามารถสร้างรูปทรงให้บิดเบี้ยวผิดเพี้ยนและสร้างน้ำหนักแสงเงาได้เองตามความต้องการโดยมิต้องกังวลถึงความถูกต้องตามตาเห็น ผลงานเหล่านี้จะถูกยกย่องเมื่อมันสามารถทำให้ผู้ดูเกิดอารมณ์คล้อยตาม เกิดจินตนาการคิดฝันไปตามภาพที่ปรากฏ

ผลงานวาดเส้นแนวเหนือจริงของ ซัลวาดอร์ ดาลี
ที่มา : จากหนังสือ Dali The Painting หน้า 239, 335

3. Abstract Drawing แบบนามธรรม เมื่อศิลปินมีความรู้ความสามารถและทักษะในด้านการเขียนภาพแบบเหมือนจริงแล้ว ก็มักจะสนใจที่จะบิดพลิ้วผลงานของตนออกจากกฎเกณฑ์เพื่อแสวงหาแนวทางการสร้างสรรค์ใหม่ๆ การบิดเบือน ตัดทอน ต่อเติมนั้น นับว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งของการสร้างสรรค์ศิลปะนามธรรม (Abstract) หากแต่การบิดพลิ้วนั้นยังจงใจให้มีรูปทรงที่สื่อสารเรื่องราวได้อยู่ และเพียงสอดแทรกจินตนาการเพิ่มเติมเข้าไป ผลงานนั้นก็ยังคงนับว่าอยู่ในชั้นเหนือจริง (Surrealistic) ต่อเมื่อศิลปินได้ละทิ้งรูปทรงตามธรรมชาติที่สื่อความหมายได้แล้วหันมาใช้รูปทรงที่ไม่มีเรื่องราวเป็นสัญลักษณ์แทนความรู้สึกในการแสดงออก เช่นรูปทรงเรขาคณิต หรือรูปทรง

ที่ไม่มีความหมาย มาจัดวางสร้างสรรค์ให้เกิดความงามอย่างสมบูรณ์โดยตัวของมันเอง นั่นคือรูปแบบ
ของศิลปะนามธรรม

ผลงานวาดเส้นแนวนามธรรมของปอล คลี
ที่มา : จากหนังสือ Paul Klee หน้า 175

ประเภทของงานวาดเส้น

การแบ่งประเภทของงานวาดเส้น นักวิชาการด้านศิลปะอาจให้ความหมายและประเภทไว้แตกต่างกัน ในที่นี้ขอแบ่งประเภทของการวาดเส้นจากพื้นฐานในการฝึกปฏิบัติ ดังนี้

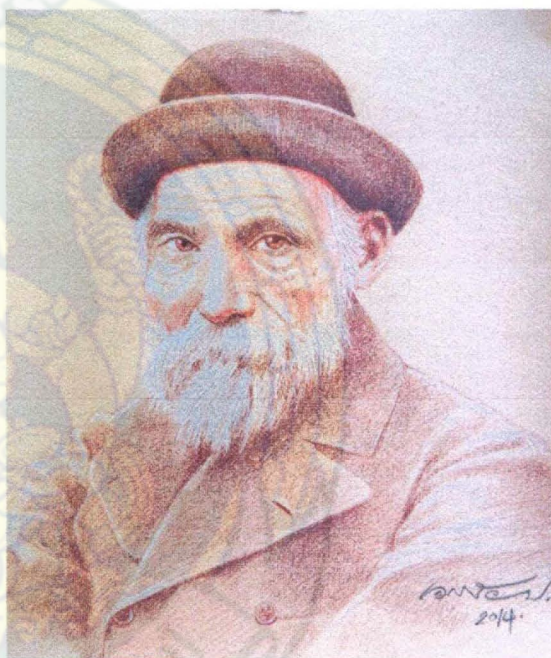
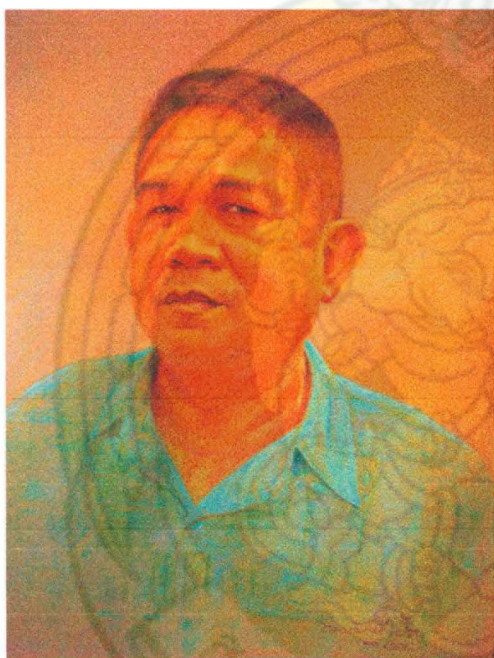
1. หุ่นนิ่ง (Still Life) ภาพ Still Life หรือที่เรียกว่าภาพหุ่นนิ่ง เป็นภาพของสิ่งที่ไม่ได้เคลื่อนไหว ผู้วาดจะเป็นผู้นำมาจัดวางให้ได้มุมมอง องค์ประกอบ มิติ และน้ำหนักแสงเงาที่สวยงาม การวาดภาพหุ่นนิ่งเหมาะสำหรับการฝึกหัดของผู้ที่เริ่มศึกษาใหม่ๆ ทำให้ไม่ต้องกังวลเรื่องของการเปลี่ยนแปลงหรือเคลื่อนที่ของวัตถุ

ผลงานการวาดเส้นหุ่นนิ่งของ เอกชัย ปราบปัญจะ

ที่มา : จากงานวิจัยเรื่องเทคนิคสีไม้ในงานจิตรกรรม 2560 หน้า 77

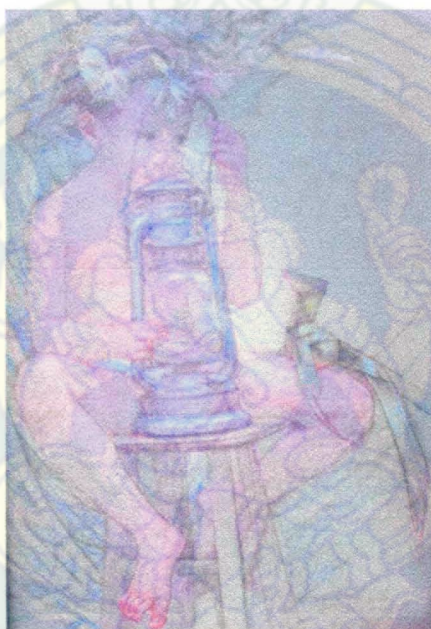
2. คนเหมือน (Portrait) ภาพเหมือนคือภาพที่ถ่ายทอดความเหมือนของใบหน้ามนุษย์ ภาพคนเหมือนอาจเป็นภาพทั้งตัว หรือจากศีรษะถึงช่วงอก หรือแค่ส่วนศีรษะเท่านั้นก็ได้ โดยมุ่งที่จะแสดงออกถึงลักษณะทางกายภาพโดยรวม เช่น ใบหน้า คอ ลำตัว และแขนของแบบ พยายามจับลักษณะเด่นและความเหมือนของแบบออกมาให้ได้ แล้วใช้เทคนิคการวาดเส้นสร้างน้ำหนัก แสงเงา มิติของใบหน้า ผม ตา จมูก ปาก เสื้อผ้า และบรรยากาศเพื่อนำเสนอความเป็นบุคคลผู้นั้นออกมาให้ได้มากที่สุด

ผลงานวาดเส้นภาพคนเหมือนของ เอกชัย ปราบปัญจะ

ที่มา : อาจารย์ประจำวิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช

3. คนเต็มตัว (Figure) การวาดภาพคนเต็มตัว นับเป็นภาพเขียนที่ยากที่สุด เพราะจะต้องศึกษาจนเข้าใจถึงโครงสร้างของกระดูกและกล้ามเนื้อเป็นอย่างดี ประกอบกับความแม่นยำและการประสานกันของสายตากับมือ ภาพคนเต็มตัวมีจุดเด่นอยู่ที่โครงสร้างทั้งหมดตั้งแต่ศีรษะจรดเท้าในลักษณะท่าทาง ต่าง ๆ คุณค่าความงามของภาพอยู่ที่สัดส่วน น้ำหนักแสงเงา การเน้นให้เห็นกล้ามเนื้อส่วนเว้า ส่วนโค้งอย่างเหมาะสม รวมไปถึงการจัดท่าทางของแบบ

ผลงานวาดเส้นภาพคนเต็มตัวของ สุรเดช แก้วท่าไม้

ที่มา : จากหนังสือวาดเส้นให้เป็นสี หน้า 73

4. ทิวทัศน์ (Landscape) ภาพทิวทัศน์เป็นภาพวาดที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่พบเห็น เช่น ภาพท้องนา ภูเขา บ้านเรือน ฯลฯ แสดงบรรยากาศที่สวยงาม แสดงแสงเงาที่ตกกระทบและ ระยะใกล้ไกลตามสภาพที่เป็นจริง เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ภาพภูมิทัศน์ ภาพทิวทัศน์แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะใหญ่ๆ คือ ภาพทิวทัศน์บก (Landscape) ภาพทิวทัศน์สิ่งก่อสร้าง (Strucural Landscape) และภาพทิวทัศน์ทางทะเล (Seascape)

ผลงานการวาดทิวทัศน์ของ เอกชัย ปราบปัญจะ

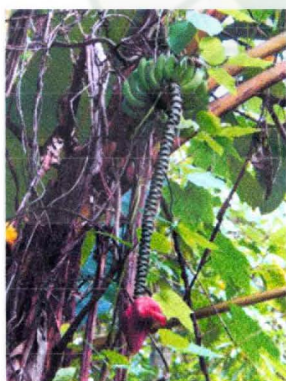
ที่มา : จากงานวิจัยเรื่องเทคนิคสีไม้ในงานจิตรกรรม 2560 หน้า 74

ทฤษฎีสี

ความหมายของสี

ฉัตรชัย อรรถปักษ์ (2554: 73) สี หมายถึง ปรากฏการณ์ที่แสงส่องกระทบวัตถุแล้วสะท้อนคลื่นแสงบางส่วนเข้าตา เมื่อระบบประสาทตาประมวลผลจึงรับรู้ว่ามีขนาดรูปร่าง ลักษณะผิว และสีเป็นอย่างไร การที่เรามองเห็นวัตถุที่มีสีต่าง ๆ นั้น เกิดจากการที่ผิวของวัตถุมีคุณสมบัติในการดูดกลืนและสะท้อนคลื่นแสงได้แตกต่างกัน เช่น กลีบดอกทานตะวันจะสะท้อนเฉพาะคลื่นแสงที่ประสาทตาประมวลผลเป็นสีเหลืองเท่านั้น ส่วนผง่านไม่สะท้อนคลื่นแสงในช่วงคลื่นที่ตามองเห็นออกมาเลยจึงเห็นเป็นสีดำ เป็นต้น สีมียุทธศิลป์ต่อจิตใจมนุษย์ คือมีอำนาจบันดาลให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ได้ตามอิทธิพลของสี เช่น สดชื่น ร้อน ตื่นเต้น เศร้า สีมี่มีความสำคัญต่องานศิลปะมาก เพราะศิลปินต้องใช้สีเป็นสื่อสร้างความประทับใจในผลงานศิลปะ และสะท้อนความประทับใจนั้นให้เกิดแก่ผู้ดู

มนุษย์เกี่ยวข้องกับสีอยู่ตลอดเวลา เพราะทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวเราล้วนมีสีส้นแตกต่างกันมากมาย เรื่องราวของสีมีหลักวิชาเป็นวิทยาศาสตร์จึงควรที่จะทำความเข้าใจรายละเอียดต่าง ๆ ในลำดับต่อไป

สีในธรรมชาติ

สีที่มนุษย์สร้างขึ้น

ชนิดของสี

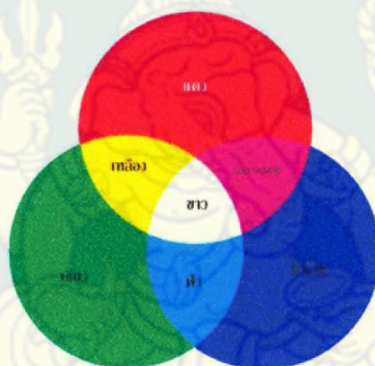
ที่มา: เอกชัย ปราบปัญจะ

ทฤษฎีแม่สี

แม่สี (Primary Color) แม่สี คือ สีที่นำมาผสมกันแล้วทำให้เกิดสีใหม่ ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากสีเดิม แม่สี มีอยู่ 2 ชนิด คือ

1. แม่สีของแสง (Light Color)
2. แม่สีวัตถุ (Pigmentary Primary)

1. แม่สีของแสง (Light Color) หมายถึง แม่สีที่เกิดจากแสงของดวงอาทิตย์ และแสงของไฟฟ้าซึ่งนักวิทยาศาสตร์ชาวอังกฤษชื่อ เซอร์ ไอแซก นิวตัน ได้ค้นพบทฤษฎีของแสงในอากาศ การหักเหของแสงผ่านแท่งแก้วปริซึม โดยมีแม่สีแสงสว่าง 3 สี คือ สีแดง สีเขียว สีน้ำเงินคราม และเมื่อนำเอาแม่สีทั้ง 3 สีมาประสานกันจะเกิดเป็นสีขาว

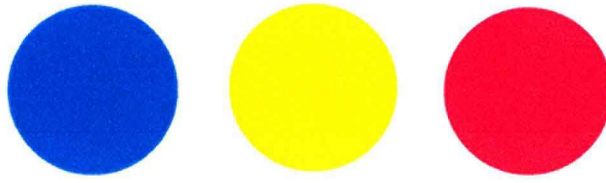

ภาพแม่สีของแสง

ที่มา : elearning.easygenerator.com/public/48234

2. แม่สีวัตถุ (Pigmentary Primary) หมายถึง “วัตถุที่มีสีอยู่ในตัว” สามารถนำมาระบาย ทา ย้อม และผสมได้เพราะมีเนื้อสีและสีเหมือนตัวเอง เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า แม่สีของช่างเขียนสีต่าง ๆ จะเกิดขึ้นมาอีกมากมาย ด้วยการผสมของแม่สี แม่สีวัตถุ เป็นสีที่ได้มาจากธรรมชาติ และจากการสังเคราะห์โดยกระบวนการทางเคมี มี 3 สี คือ สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน แม่สีวัตถุเป็นแม่สีที่นำมาใช้งานกันอย่างกว้างขวาง ในวงการศิลปะ วงการอุตสาหกรรม ฯลฯ

แม่สีวัตถุ เมื่อนำมาผสมกันตามหลักเกณฑ์ จะทำให้เกิด “วงจรสี” ซึ่งเป็นวงสีธรรมชาติ เกิดจากการผสมกันของแม่สีวัตถุ เป็นสีหลักที่ใช้งานกันทั่วไป

ภาพแม่สีวัตถุธาตุ

ที่มา: เอกชัย ปราบปัญจะ

วงจรสี (Color Wheel)

1. แม่สีปฐมภูมิ (Primary Color) เป็นสีบริสุทธิ์จำนวน 3 สี ที่ไม่เคยผสมกับสีใดมาก่อนและ
ไม่อาจใช้สีอื่นผสมเพื่อสร้างแม่สีปฐมภูมิได้ ได้แก่ สีเหลือง แดง และน้ำเงิน

2. สีทุติยภูมิ (Secondary Color) เป็นสีผสมจำนวน 3 สี โดยการนำแม่สีปฐมภูมิมาผสมกัน

สีแดง + สีน้ำเงิน = สีม่วง

สีแดง + สีเหลือง = สีส้ม

สีน้ำเงิน + สีเหลือง = สีเขียว

3. สีตติยภูมิ (Tertiary Colour) เป็นสีผสมจำนวน 6 สี ซึ่งเกิดจากแม่สีปฐมภูมิกับสีทุติยภูมิ
มาผสมกัน ได้แก่

สีเหลือง + สีส้ม = สีส้มเหลือง

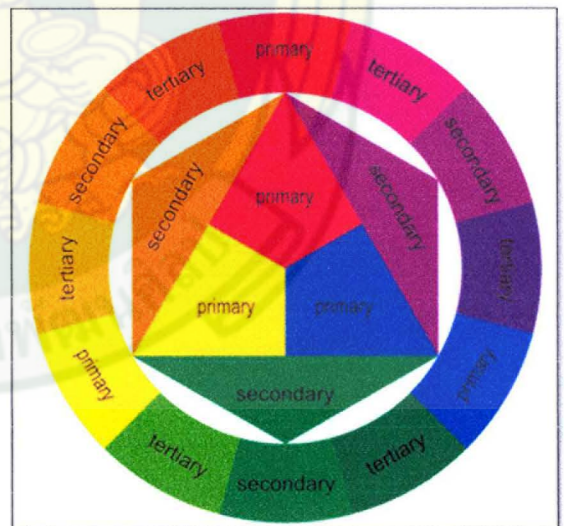
สีแดง + สีส้ม = สีส้มแดง

สีแดง + สีม่วง = สีม่วงแดง

สีน้ำเงิน + สีม่วง = สีม่วงน้ำเงิน

สีน้ำเงิน + สีเขียว = สีเขียวน้ำเงิน

สีเหลือง + สีเขียว = สีเขียวเหลือง

ภาพวงจรสี

ที่มา : sites.google.com/akmitl.ac.th/

59020234/maesi-wagcr-si

หลักการใช้สี

1. ค่าน้ำหนักของสี (Value)

ค่าน้ำหนักของสี (Value) ค่าน้ำหนักของสี หมายถึง สีที่สดใส สีกกลาง สีทึบของแต่ละสีจาก ค่าน้ำหนักอ่อนสุดไปจนถึงเข้มสุดในสีเดียวกัน ค่าของสีนี้จะช่วยทำให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ มากมาย เช่น เกิดความเคลื่อนไหว เกิดระยะใกล้-ไกล เกิดความลึก-ตื้น หนา-บาง เกิดความแตกต่างในเรื่อง ของขนาด ความกลม ซึ่งส่วนมากจะเป็นการเพิ่มจาก 2 มิติเป็น 3 มิติ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

1. ค่าในน้ำหนักของสี สีเดียว (Values of Single Color)
2. ค่าในน้ำหนักของสีหลายสี (Values of Different Color)

1. ค่าในน้ำหนักของสี สีเดียว (Values of Single Color)

คือ นำสี สีเดียวมาไล่ค่าน้ำหนักให้อ่อนโดยใช้สีขาวมาผสม หรือหากต้องการทำให้เข้มข้น ก็ ผสมด้วยสีสีดำ โดยปกติการไล่ค่าน้ำหนักของสี สามารถกระจายความสำคัญไปในส่วนต่าง ๆ ของ ภาพได้

ลักษณะค่าน้ำหนักของสีสีเดียว

ที่มา: บัลลังค์ เกตุชู นักเรียนวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

2. ค่าในน้ำหนักของสีหลายสี (Values of Different Color)

คือ นำสีหลายสีมาไล่ค่าน้ำหนักของสี เรียงจากอ่อนไปหาแก่ ในวงสีธรรมชาติ เช่น สีเหลือง ส้ม แสด แดง และม่วงแดง หรือสีเขียวเหลือง เขียว น้ำเงิน ฟ้า และม่วงน้ำเงิน

ลักษณะค่าน้ำหนักสีหลายสี

ที่มา: สรिता ชนะสงคราม นักเรียนวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

2. วรรณะของสี (Tone of Color) แบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

1. สีโทนร้อน (Warm Tone) ประกอบด้วย สีเหลือง ส้มเหลือง ส้ม ส้มแดง ส้มม่วงแดง และสีม่วง สีใน วรรณะร้อนนี้จะไม่ใช่สีสดๆ ดังที่เห็นในวงจรสีเสมอไป เพราะสีในธรรมชาติย่อมมีสีแตกต่างไปกว่าสีในวงจรสีธรรมชาติอีกมาก ถ้าหากว่าสีใด ค่อนข้างไปทางสีแดงหรือสีส้ม เช่น สีน้ำตาลหรือสีเทาอมทอง ก็ถือว่าเป็นสีวรรณะร้อน

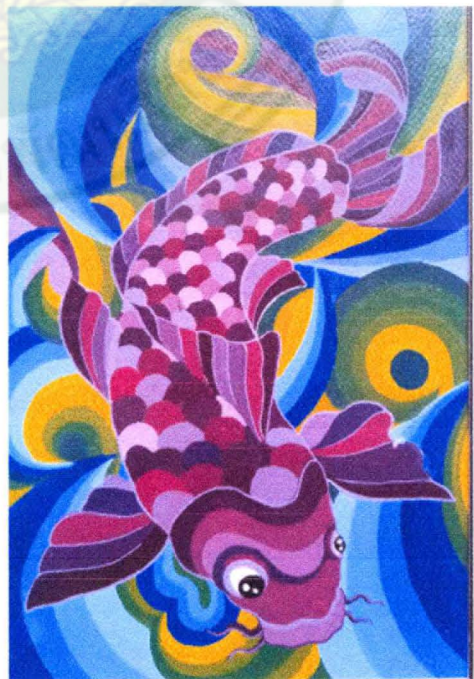

ลักษณะสีโทนร้อน

ทีมา ศิริชัย เฟ่งพินิจ นักเรียนวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

2. สีโทนเย็น (Cool Tone)

จะประกอบด้วย สีเหลือง สีเขียวเหลือง สีเขียว สีเขียวน้ำเงิน สีนํ้าเงิน สีม่วงน้ำเงิน และสีม่วง ส่วนสีอื่น ๆ ถ้าหนักไปทางสีน้ำเงินและสีเขียวก็เป็นสีวรรณะเย็นดังเช่น สีเทา สีดำ สีเขียวแก่ เป็นต้น จะสังเกต ได้ว่าสีเหลืองและสีม่วงอยู่ทั้งวรรณะร้อนและวรรณะเย็น ถ้าอยู่ในกลุ่มสีวรรณะร้อนก็ให้ความรู้สึกร้อนและถ้า อยู่ในกลุ่มสีวรรณะเย็นก็ให้ความรู้สึกเย็นไปด้วย สีเหลืองและสีม่วงจึงเป็นสีได้ทั้งวรรณะร้อนและวรรณะเย็น

ลักษณะสีโทนเย็น

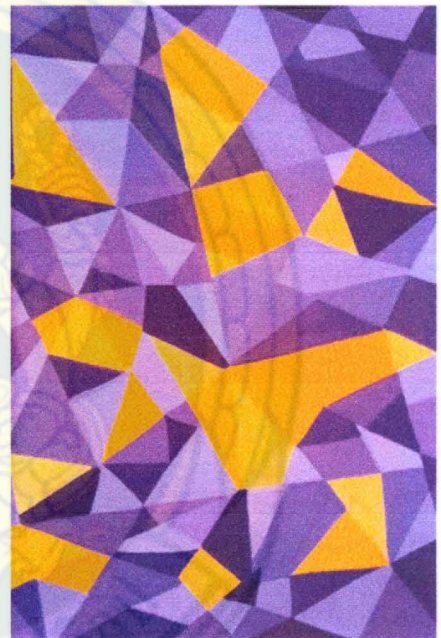
ทีมา : นพดล ไทรแก้ว

นักเรียนวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

3. สีคู่ตรงกันข้าม (Complementary Color)

สีคู่ตรงกันข้าม สีตัดกัน หรือสีคู่ปฏิปักษ์ เป็นสีที่มีค่าความเข้มของสี ตัดกันอย่างรุนแรง ในทางปฏิบัติไม่นิยมนำมาใช้ร่วมกัน เพราะจะทำให้แต่ละสีไม่สดใสเท่าที่ควร การนำสีตรงข้ามกันมา ใช้ร่วมกัน อาจกระทำได้ตามวิธีการดังต่อไปนี้

1. มีพื้นที่ของสีหนึ่งมาก อีกสีหนึ่งน้อย
2. ผสมสีอื่น ๆ ลงไปสีใดสีหนึ่ง หรือทั้งสองสีก็ได้
3. ผสมสีตรงข้ามลงไปสีทั้งสองสีเลย

ลักษณะสีคู่ตรงข้าม

ที่มา : อรรดา ชัยยันต์ , นูรอัยนีย์ หมัดอะดัม นักเรียนวิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช

4. สีกลมกลืน (Harmony Color)

หมายถึง การเคียงคู่กันของสีต่าง ๆ ซึ่งไปด้วยกันโดยไม่ขัดแย้ง หรือตัดกัน ความกลมกลืนของสีทำได้หลายลักษณะคือ

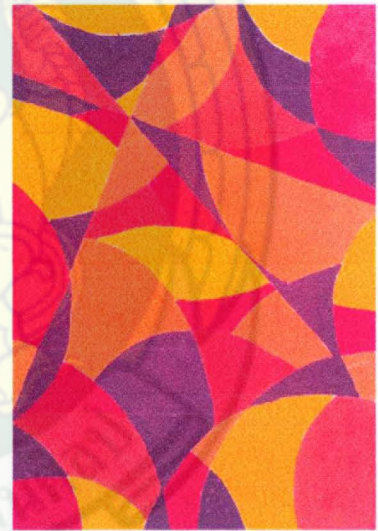
1. กลมกลืนด้วยค่าของน้ำหนักของสีๆเดียว (Total Value Harmony) คือการใช้สียืนเพียงสี

เดียว แต่มีค่าหลายน้ำหนัก หรือเป็นลักษณะเดียวกับ สีเอกรงค์ อาจใช้การผสมสีขาวให้น้ำหนักอ่อนลง และผสมดำให้น้ำหนักเข้มข้น

2. กลมกลืนโดยใช้สีใกล้เคียง (Symple Harmony) เป็นการใช้สีข้างเคียงกันในวงจรสีซึ่งมีลักษณะสีใกล้เคียงกัน เช่น ม่วง - ม่วงน้ำเงิน - น้ำเงิน หรือ เขียวเหลือง - เขียว - เขียวน้ำเงิน เป็นต้น

3. สีกลมกลืนโดยใช้สีคู่ผสม (Two Colours Mixing) หมายถึง สีคู่ใดคู่หนึ่งที่ผสมกันแล้วได้สีที่ 3 เช่น สีนํ้าเงิน ผสมกับสีเหลืองได้สีเขียว แล้วนำทั้ง 3 สี มาใช้ในงานเดียวกัน

4. สีกลมกลืนโดยใช้วรรณะของสี (Tone) หมายถึง นำสีในกลุ่มวรรณะเดียวกันมาจัดอยู่ด้วยกัน เช่น สีในวรรณะร้อน เช่น แดง ส้ม เหลือง ม่วงแดง หรือสีในวรรณะเย็น ได้แก่ น้ำเงิน ม่วง เขียว เขียวน้ำเงิน เป็นต้น

ลักษณะสีกลมกลืน

ที่มา : ประวิทย์ รัตนสุภา ,กิตตินันท์ แก้ว นักเรียนวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

5. สีเลื่อมพราย (Scintillation/Vibration)

เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสี เพื่อให้เกิดความกลมกลืนในการสร้างบรรยากาศและการแทรกสีและกระจายของสี การสร้างสีเลื่อมพรายซึ่งเกิดจากการ จุดสี ของแม่สี คือ สีเหลือง สีแดง และ สีน้ำเงิน เพื่อสร้างการสัมพันธ์กันระหว่างสีที่ผสมกันด้วยสายตาเราจากการจุดสี เช่นเราจะเขียนวัตถุสีเขียว (ซึ่งเราก็ต้องรู้ก่อนว่าสีเขียวคือสีโทนเย็น) จากนั้นเราก็ใช้สีเหลือง ซึ่งเป็นสีที่มีค่าอ่อนที่สุดของ สีโทนเย็นเพื่อสร้างน้ำหนักแรก แล้วจึงนำแม่สีที่ 2 คือสีน้ำเงิน มาใช้จุดเพื่อให้เกิดการเลื่อมสีให้เกิดเป็นสีเขียว หากเราดูในระยะใกล้ๆสีมันจะแยกกันอยู่หากเราถอยออกมาในระยะไกล ๆ ที่สีบรรยากาศโดยรวมมันจะผสมกันเองด้วย

ลักษณะสีเลื่อมพราย

ที่มา : สิริเวช ทองสกุล นักเรียนวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

6. สีเอกรงค์ (Monochromes Color)

เอกรงค์ คือ สีเดียวหรือสีที่แสดงออกมาเด่นเพียงสีเดียวซึ่งเหมือนว่าจะคล้ายคลึงกับสีส่วนรวมหรือสีครอบงำ แต่ที่จริงแล้วสีทั้งสองชนิดมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไป สีส่วนรวมนั้นสีที่ใช้อาจเป็นสีสดหรือสีที่ลดค่าลงไปแล้ว

หลักเกณฑ์คือ เมื่อเอาสีที่สดใสเป็นจุดเด่นของภาพแล้ว สีที่เป็นส่วนประกอบรอบ ๆ ต้องลดค่าความสดลงแล้วนำเอาสีที่จุดเด่นนั้นไปผสมด้วยบ้างทุก ๆ แห่งในภาพ ข้อสำคัญคือ สีที่จะนำมาประกอบนั้นจะใช้กี่สีก็ตาม แต่โดยมากนิยมใช้ไม่เกิน 5 สีโดยนำเอามาจากวงจรสีด้านหรือวรรณะใดวรรณะหนึ่ง ไม่นิยมนำมาจากสองวรรณะ รวมทั้งสีที่ต้องการใช้เป็นสียืนพื้น(เอกรงค์)ด้วย เพราะสีที่อยู่ในด้านหรือวรรณะเดียวกันจะผสมกลมกลืนกันง่ายกว่า

ลักษณะสีเอกรงค์

ที่มา : นันทวัฒน์ นนทฤทธิ์ นักเรียนวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

7. สีส่วนรวมหรือสีครอบงำ (Tonality)

สีส่วนรวมหรือสีครอบงำหมายถึงสีใดสีหนึ่งที่มีจำนวนมากกว่าสีอื่นในพื้นที่หรือภาพนั้น ๆ เช่น ภาพต้นไม้ที่เรามองเห็นเป็นสีเขียว แต่ความจริงแล้วในสีเขียวของต้นไม้ นั้นอาจมีสีอื่นประกอบอยู่ด้วยเช่น สี เขียวอ่อน สีเหลือง สีน้ำตาล เป็นต้น จำแนกได้สองประการคือ

1. ครอบงำโดยมีสีใดสีหนึ่งแผ่กระจายเต็มภาพ เช่นภาพทุ่งหญ้า ซึ่งแม้จะมีสีอื่น ๆ ของพวกดอกไม้ ลำต้นก็ตามแต่สี ส่วนรวมก็ยังเป็นสีเขียวของทุ่งหญ้ายู่นั่นเอง

2. การครอบงำของสีที่เกิดขึ้นระหว่างสี เช่นถ้าเรานำเอาสีแดงและสีเหลืองมาระบายเป็นจุด ๆ บนกระดาษสลับกันเต็มไปหมด เมื่อดูกระดาษในระยะห่างพอสมควรเราจะเห็นสองสีผสมกันกลายเป็น สีส้ม หรือ ต้นไม้ ประกอบด้วยสีเหลือง น้ำตาล ดำ เขียวแก่ เขียวอ่อน แต่เมื่อดูห่างๆ ก็กลับกลายเป็นสีเขียว

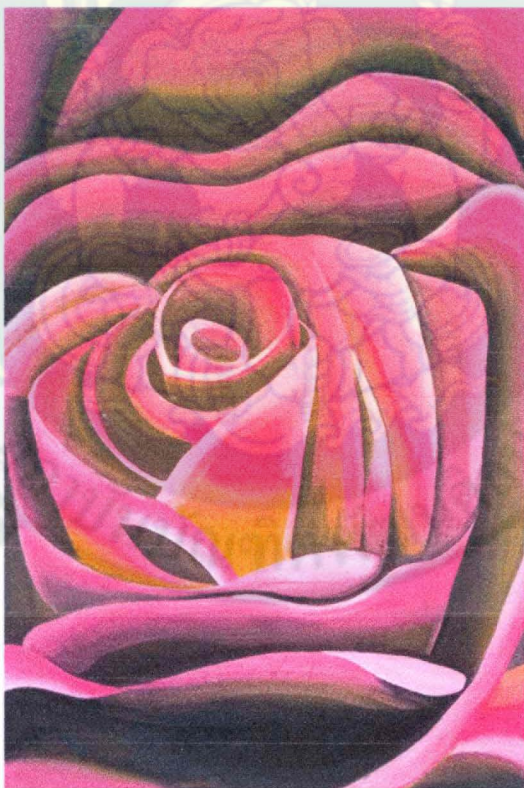
ลักษณะสีครอบงำ

ที่มา : พรพิมล หัตตะเจ, ญัฐพล เหล็กเพชร นักเรียนวิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช

8. สีขัดกัน (Discord)

หมายถึง การกลับค่าของน้ำหนักระหว่างสีแก่กับสีอ่อน โดยการกลับสีที่แก่มาเป็นสีอ่อนด้วยการผสมสีขาว หรือทำให้เจือจางลง เพื่อให้มีน้ำหนักอ่อนกว่าอีกสีหนึ่งที่เป็นสีที่อ่อน แต่ปรับให้เป็นสีแก่โดยการผสมดำ หรือสีเข้ม เพื่อเพิ่มน้ำหนักสีให้เข้มข้น แล้วนำมาจัดเข้าด้วยกันเพื่อสร้างความแตกต่างหรือความขัดแย้งที่เหมาะสม ทำให้ผลงานดูมีจังหวะ น่าสนใจกว่าการใช้สีกลมกลืนซึ่งอาจดูซ้ำ ๆ และจืดชืด

การกลับค่าของสี มักใช้เพื่อแต่งแต้มภาพเป็นบางจุดให้เกิดความน่าสนใจ ซึ่งมักจะใช้คู่สีระหว่าง สีแก่กับสีอ่อนที่มีความเข้มต่างกันอย่างชัดเจน เช่น โครงสีของภาพเป็นสีเหลืองซึ่งเป็นสีอ่อน แต่กลับเพิ่มน้ำหนักสีให้เข้มข้น ขณะเดียวกัน ก็นำสีม่วงซึ่งเป็นสีแก่มาลดค่าน้ำหนักลงให้อ่อนกว่าสีเหลือง โดยการนำมาเป็นส่วนประกอบในปริมาณน้อย จะทำให้ภาพไม่จืดชืดและน่าสนใจขึ้น

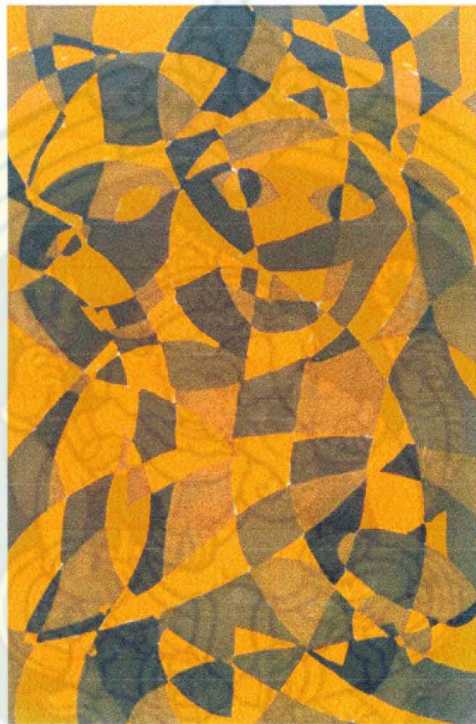

ลักษณะสีขัดกัน

ที่มา : ชุติมา สุขบาล นักเรียนวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

9. สีสว่างในที่มืด (Intensity)

หมายถึง ความสด หรือความบริสุทธิ์ของสีใดสีหนึ่ง สีที่ถูกผสมด้วย สีดำจนหมดลง ความจัด หรือความบริสุทธิ์จะลดลง ความจัดของสีจะเรียงลำดับจากจัดที่สุด ไปจน หมดที่สุด ได้หลายลำดับ ด้วยการค่อยๆ เพิ่มปริมาณของสีดำที่ผสมเข้าไปทีละน้อยจน ถึงลำดับที่ความจัดของสีมีน้อยที่สุดคือ เกือบเป็นสีดำ

ลักษณะสีสว่างในที่มืด

ที่มา : ภูวนาด สายน้ำ นักเรียนวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

ความสำคัญของสีที่มีต่อวิถีชีวิตของเรา

สีเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของเราอย่างมาก นับแต่สมัยดึกดำบรรพ์จนถึงปัจจุบัน เราได้นำสีมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยใช้เป็นสัญลักษณ์ในการถ่ายทอดความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง สีจึงเป็นสิ่งที่ควรศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์กับวิถีชีวิตของเราเพราะสรรพสิ่งทั้งหลายที่แวดล้อมตัวเรา ประกอบไปด้วยสีทั้งสิ้นในงานศิลปะสีเป็นองค์ประกอบ สำคัญอย่างหนึ่งและในวิถีชีวิตของเราสีเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ ความรู้สึก อารมณ์ และจิตใจ ได้มากกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น

1. ใช้ในการจำแนกองค์ประกอบสิ่งต่าง ๆ ในการมองเห็นของมนุษย์ เพื่อให้เห็นชัดเจน
2. ใช้ในการจัดองค์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสวยงาม กลมกลืน เช่น การแต่งกาย การจัดตกแต่งบ้าน
3. ใช้ในการจัดกลุ่ม พวก คณะ ด้วยการใช้สีต่าง ๆ เช่น คณะสี เครื่องแบบต่าง ๆ
4. ใช้ในการสื่อความหมาย เป็นสัญลักษณ์ หรือใช้บอกเล่าเรื่องราว
5. ใช้ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ เพื่อให้เกิดความสวยงาม สร้างบรรยากาศ สมจริงและ

น่าสนใจ

นิยามและความหมายของสีไม้

ลาม อาไฟรตัน (2548 :7) ในการฝึกเขียนภาพด้วยดินสอสี ประการแรกก่อนสิ่งอื่นใด ควรทำความเข้าใจกับดินสอสีที่จะนำเขียนเสียก่อนว่ามีคุณสมบัติเป็นเช่นไร เหมาะกับงานวาดเส้นหรือไม่ วาดไปแล้วจะมีปัญหาให้แก่ไม่ตกในภายหลังอีกหรือเปล่า ซึ่งเกิดมาจากการเลือกดินสอสีที่ไม่เหมาะกับงานที่จะเขียน แต่ถ้าเลือกถูกต้องก็จะเป็นตัวเอื้อให้งานเขียนสำเร็จลุล่วงไปได้โดยง่ายดาย

วิธีที่จะเรียนรู้เรื่องคุณสมบัติของดินสอสีที่ดีที่สุดก็คือ ก่อนการใช้งานจริงควรทดลองนำดินสอสีมาขีดเขียนในแผ่นกระดาษที่จะใช้จริงเสียก่อน ไม่ต้องเน้นให้เป็นรูปทรงหรือเน้นหนักในเรื่องของน้ำหนัก แสงเงา แต่ควรเน้นในเรื่องของการประสานกันระหว่างสายตา สมอง และมีมือ เนื้อของดินสอสี และกระดาษที่จะใช้วาดภาพจริง

ทดลองดูว่าสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เมื่อฝึกหัดเขียนได้สักระยะหนึ่ง แล้ว จึงค่อยลงมือเขียนจริง จะได้มีความชำนาญและเพลิดเพลินในการเขียนอีกด้วย หรือบางครั้ง ผู้เขียนเองอาจจะได้เทคนิคใหม่ๆ เพิ่มขึ้นมาโดยไม่คาดคิดอีกด้วย

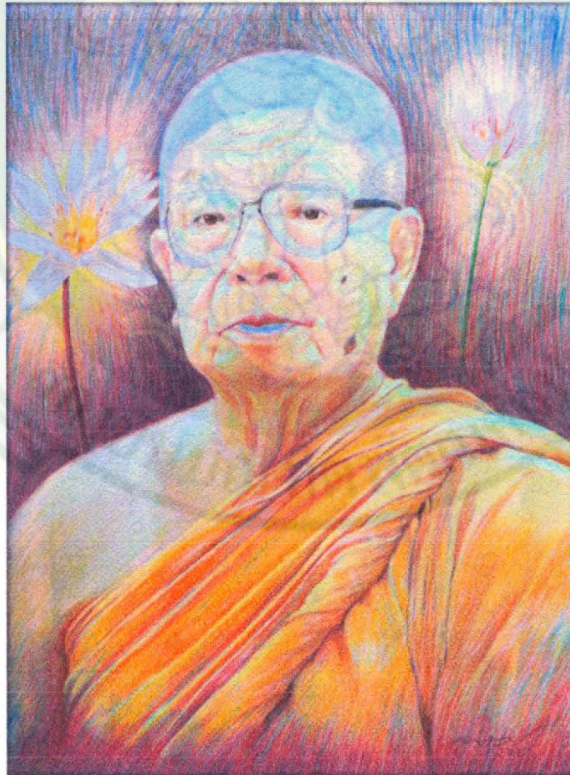
เอกชัย ปราบปัญจะ (2558: 17) สีไม้ (Color pencil) ศิลปินหรือคนทั่วไปอาจจะมองว่าสีไม้นั้นเป็นอุปกรณ์สำหรับเด็กเพราะตอนเด็กที่เริ่มจับดินสอเขียนได้ พ่อแม่และครูจะนำเอาสีไม้มาให้ฝึกระบายสี อาจเป็นเพราะสีไม้มีราคาถูก ใช้งานไม่เลอะเสื้อผ้า แต่จริง ๆ แล้วมีศิลปินหลายคนนำสีไม้มาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ ทั้งภาพหุ่นนิ่ง ภาพคนเหมือน งานสร้างสรรค์จากแนวความคิด โดยส่วนมากจะใช้กรรมวิธีการวาดเส้นเป็นการระบายสี เพราะสีไม้ก็คือดินสอที่ใส่เป็นสีต่าง ๆ มากมายจากประสบการณ์ที่ลองใช้สีไม้มาสร้างสรรค์ผลงานและสอนศิลปะให้กับบุคคลทั่วไป ทำให้ได้รู้คุณสมบัติ เทคนิคและวิธีการบางอย่างจากสีไม้ ดังนี้

1. สีไม่มีคุณสมบัติของไส้ดินสอเป็นไขผสมกับสี จึงไม่สามารถผสมสีเหมือนสีชนิดอื่นลงในจานสีได้ ต้องผสมกันในระหว่างการวาดเส้นโดยการทับซ้อนกันเพื่อให้เกิดเป็นสีใหม่ ศิลปินหรือผู้ที่สร้างสรรค์งานจึงต้องแม่นยำในเรื่องของหลักทฤษฎีสี

2. การวาดเส้นสีไม้ในตำแหน่งหนึ่ง ๆ จำเป็นต้องทับซ้อนสีในโทนเดียวกันอย่างน้อย 3-4 ชั้น เพื่อให้เกิดมิติและความแน่นของสี เพราะโดยทั่วไปแล้วถ้าเราเห็นสีใดเราก็มักจะลงสีนั้นไปเลยจึงทำให้สีและน้ำหนักภายในภาพเบา

3. การใช้สีคู่ตรงข้ามในงานวาดเส้นสีไม้เช่น สีแดง+สีเขียวสามารถใช้วาดทับซ้อนกันได้โดยตรงและสีไม่เกิดอาการชุ่นนัว เพราะสีไม้ใช้หลักการทับซ้อนและการประสานกันของเส้น ไม่ใช่การระบายผสมกัน

เทคนิคและกรรมวิธีการเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการวาดเส้นสีน้ำเบื้องต้นสำหรับบุคคลทั่วไปที่มีใจรักในศิลปะ

ผลงานการวาดเส้นสีไม้ของ เอกชัย ปราบปัญจะ

ที่มา : จากงานวิจัยเรื่องเทคนิคสีไม้ในงานจิตรกรรม 2560 หน้า 71

วิธีดำเนินการ

การจัดการความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน เรื่องเทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัด ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

การเตรียมอุปกรณ์เทคนิคสีไม้บนแผ่นไม้อัด

1. สีไม้ มีหลายยี่ห้อให้เลือก แต่ละยี่ห้อก็มีเฉดสีหลายเฉด เช่น 12 เฉดไปจนถึง 72

2. ไม้อัด เป็นไม้อัด ธรรมชาติ แล้วนำมารองพื้นสีด้วยสีน้ำพลาสติก อะคริลิก

3. สีรองพื้น

เป็นสีน้ำพลาสติกอะคลิลิก แท้ 100 % ซึ่งมีขายทั่วไปตามร้านขายอุปกรณ์ก่อสร้าง

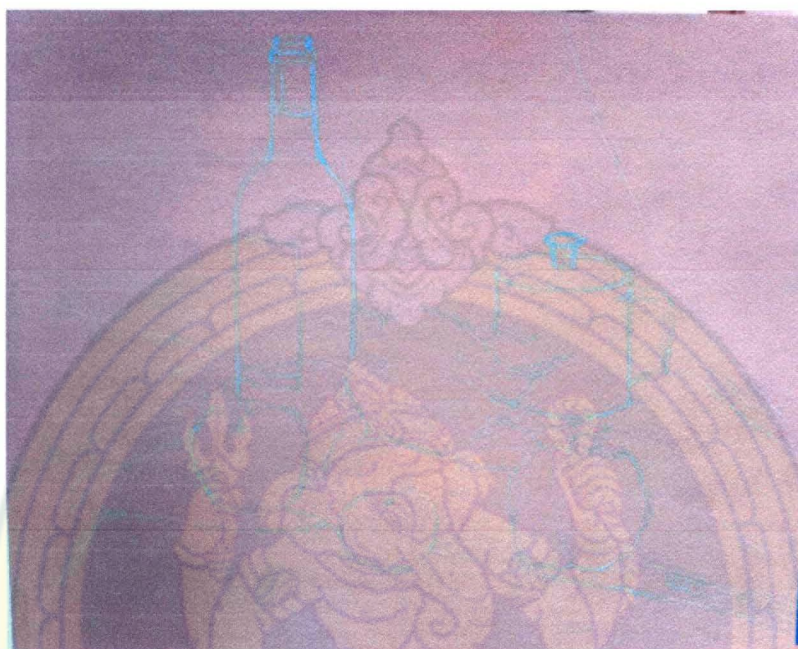

ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติ

1. เตรียมแบบที่จะทำการทดลองสร้างสรรค์ผลงาน ในการจัดการความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน เรื่องเทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัด จะใช้หุ่นนิ่งที่หาได้ทั่วไปมาเป็นต้นแบบในการทดลอง

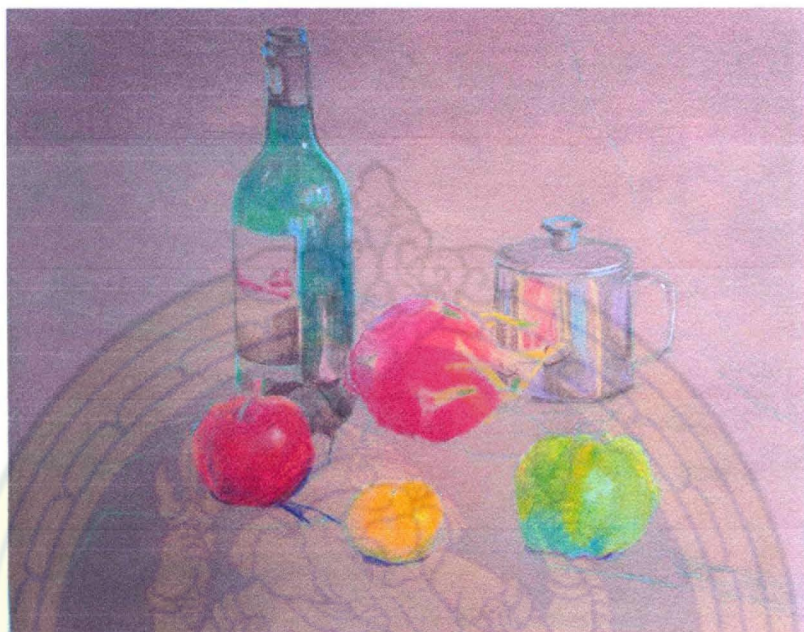
2. ร่างภาพเป็นลายเส้น กำหนดโครงสร้างสัดส่วนของแบบให้ถูกต้อง รวมถึงการจัดองค์ประกอบของภาพ

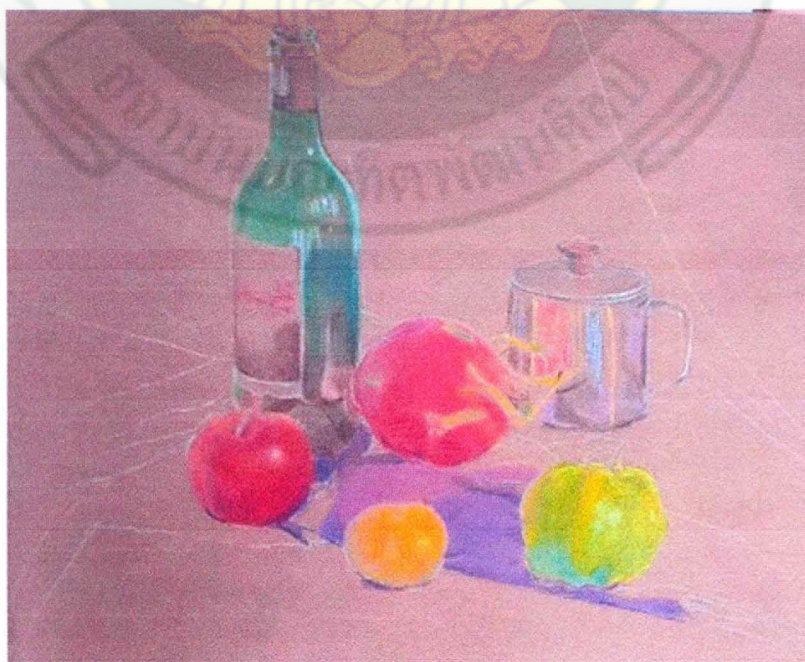
3. ลงสีไม่ชั้นแรก เป็นการลงสีรวมๆของวัตถุแต่ละชนิดตามสีที่มองเห็น โดยเริ่มจากวัตถุที่เป็นของสดหรือวัตถุที่มาจากธรรมชาติ เพราะจะเน่าเสียง่าย

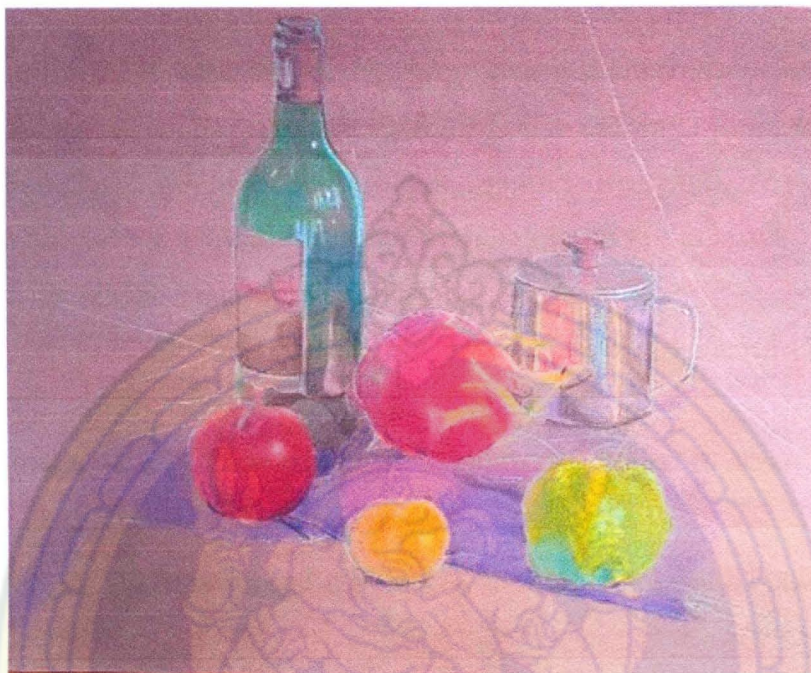
4. ลงสีไม้ชั้นที่ 2 ทับชั้นแรก เพื่อต้องการสร้างน้ำหนักแสงเงาที่ชัดเจนขึ้น

5. ลงสีไม้ชั้นที่ 3 ทับชั้นที่ 2 เพื่อให้ปริมาตรของวัตถุมีความแน่นขึ้น แต่ไม่ควรทับเกิน 3 ชั้น เพราะสีจะหนาและลื่นจนระบายสีไม่ติด

6. เก็บรายละเอียดของภาพทั้งหมด

7. ผลงานเสร็จสมบูรณ์

บรรณานุกรม

- กัจจกร สุนพงษ์ศรี. (2554). ศิลปะสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉัตรชัย อรรถปักษ์. (2554). องค์ประกอบศิลปะ(พิมพ์ครั้งที่ 7) .กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี จำกัด.
- लग अाไพरुतन. (2548). เทคนิคการวาดเส้นดินสอสี. กรุงเทพฯ : เศรษฐศิลป์.
- สุรเดช แก้วท่าไม้. (2552). วาดเส้นให้เป็นสี(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เอ็มไอเอส.
- อนันต์ ประภาโส. (2553). วาดเส้นพื้นฐาน. ปทุมธานี : สิปประภา.
- เอกชัย ปราบปัญจะ.(2558). สีไม้กับงานวาดเส้น. นิทรรศการศิลปกรรม 3 อาจารย์ 17 นครศรีธรรมราช : อักษรการพิมพ์
- Jack wasserman. (1984). Leonardo Davinci. Singapore. Harry N. Abrams, Inc.,Publishers.
- Michel Lacott. (1993). Treasures of the Louvre. New York. Abbeville Publishing Group

ภาคผนวก

โครงการดำเนินงานการจัดการความรู้ เรื่อง เทคนิคการเขียนสไล์บนแผ่นไม้อัด

สอดคล้อง

1. ประเด็นยุทธศาสตร์ พัฒนาการจัดการศึกษาด้านช่างศิลป์ ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับระดับชาติ

2. เป้าประสงค์ การเผยแพร่เทคนิคการเขียนสไล์บนแผ่นไม้อัดไปสู่นักเรียน นักศึกษา

3. ตัวชี้วัด ร้อยละของจำนวนนักเรียน นักศึกษาสามารถเขียนสไล์บนแผ่นไม้อัดได้

4. กลยุทธ์ พัฒนาศักยภาพครู อาจารย์และนักเรียน นักศึกษา

5. ตัวชี้วัดกลยุทธ์ ร้อยละของนักเรียน นักศึกษาที่ได้รับการพัฒนา

หน่วยงานรับผิดชอบ งานจัดการความรู้ วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

ผลผลิต จำนวนนักเรียน นักศึกษาที่ได้รับการพัฒนา

กิจกรรม โครงการดำเนินงานการจัดการความรู้ เรื่อง เทคนิคการเขียนสไล์บนแผ่นไม้อัด

แหล่งเงินงบประมาณ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

งบประมาณ 12,000 บาท

1. หลักการและเหตุผล

การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ภายในองค์กรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ รวมถึงการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามยุทธศาสตร์และพันธกิจขององค์กร ดังนั้นการจัดการความรู้ (Knowledge Management) จึงเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่เป้าหมายในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาตัวบุคคลและพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นแหล่งการเรียนรู้

การจัดการความรู้ไปสู่นักเรียน นักศึกษา เรื่องเทคนิคการเขียนสไล์บนแผ่นไม้อัด เป็นการรวบรวมองค์ความรู้แล้วนำมาใช้ในการเรียน การสอนให้กับนักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แนวเทคนิควิธีการอันจะทำให้เกิดทักษะ ความคิดสร้างสรรค์

รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กรและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่สนใจได้นำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัด
- 2.2 เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช และสถาบันการศึกษาอื่นสามารถเรียนรู้ เข้าถึงความรู้เรื่องเทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัด และนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการเรียนของตนเอง
- 2.3 เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เรื่อง เทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัด ไปสู่นักเรียน นักศึกษาทั้งภายในและภายนอกองค์กร

3. เป้าประสงค์

- 3.1 เชิงปริมาณ
 - นักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช จำนวน 90 คน
- 3.2 เชิงคุณภาพ
 - นักเรียน นักศึกษาได้รับความรู้ และสามารถเขียนเทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัดได้
 - นักเรียน นักศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะ และสามารถนำเทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัดไปประยุกต์ใช้ในงานศิลปะของตนเองได้

4. วิธีดำเนินการ

- 4.1 ขออนุมัติโครงการ
- 4.2 ดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้ เรื่องเทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัด โดยจัดตั้งกรรมการดำเนินงาน มีการนำเสนอข้อมูล ประมวลกลั่นกรองความรู้ และนำองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินงานมาเผยแพร่ให้กับนักเรียน นักศึกษาทั้งภายในและภายนอกองค์กร
- 4.3 ประเมินผลโครงการ

5. ระยะเวลาดำเนินการ

ธันวาคม 2562 – กันยายน 2563

6. สถานที่ดำเนินการ

วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

7. งบประมาณ

งบประมาณทั้งสิ้น 12,000 บาท

7.1 ค่าเอกสาร ค่าจัดทำรูปเล่ม 5,000 บาท

7.2 ค่าวัสดุอุปกรณ์ 4,000 บาท

7.3 ค่าจ้างทำ VDO 3,000 บาท

หมายเหตุ ถัวเฉลี่ยจ่าย

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ

งานจัดการความรู้ วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 นักเรียน นักศึกษา ในวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราชได้รับความรู้ และสามารถเขียนเทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัดได้

9.2 สถาบันอื่นที่สนใจนำองค์ความรู้เรื่องเทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัดไปประยุกต์ใช้กับงานศิลปะของตนเองได้

9.3 วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราชได้ให้บริการชุมชนและสังคม โดยการเผยแพร่องค์ความรู้เรื่องเทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัด แก่ผู้สนใจทั้งภายนอกและภายในองค์กร

(นายเอกชัย ปราบปัญจะ)

ตำแหน่ง อาจารย์

ผู้เสนอโครงการ

(นายสุภชัย ระเห็ดหาญ)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

ผู้เห็นชอบโครงการ

(นางอารีย์ สีลาพันธ์)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

ผู้อนุมัติโครงการ

แบบเสนอโครงการจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563

ชื่อโครงการ เทคนิคการเขียนสไลด์บนแผ่นไม้อัด

ชื่อหัวหน้าโครงการ/ผู้ขอรับทุนนายเอกชัย ปรานปัญจะ

งบประมาณทั้งโครงการ.....12,000.....บาท

ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ ..กุมภาพันธ์...2563...ถึง...สิงหาคม...2563

การจัดการองค์ความรู้ด้าน ..การจัดการเรียนการสอน

ความเป็นมาและความสำคัญของการจัดการความรู้ (โดยสังเขป)

การจัดการความรู้(Knowledge Management) เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ภายในองค์กรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ รวมถึงการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามยุทธศาสตร์และพันธกิจขององค์กร ดังนั้นการจัดการความรู้ (Knowledge Management) จึงเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่เป้าหมายในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาตัวบุคคลและพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นแหล่งการเรียนรู้

การจัดการความรู้ไปสู่นักเรียน นักศึกษา เรื่องเทคนิคการเขียนสไลด์บนแผ่นไม้อัด เป็นการรวบรวมองค์ความรู้แล้วนำมาใช้ในการเรียน การสอนให้กับนักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แนวเทคนิควิธีการอันจะทำให้เกิดทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กรและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่สนใจได้นำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป

การจำแนกองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการผลักดันตามประเด็นยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ (แนบ KM 1)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่21และนโยบายไทยแลนด์ 4.0

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่21และนโยบายไทยแลนด์ 4.0

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การวิจัย การสร้างสรรค์ผลงานสร้างสรรค์ ผลงานนวัตกรรม ต่อยอดงานศิลปบนพื้นฐานเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและความเป็นไทย และเผยแพร่ผลงานในระดับชาติ และนานาชาติ

กลยุทธ์ที่ 3 การสร้างงานวิจัย งานสร้างสรรค์งานนวัตกรรม การต่อยอดผลงาน

แผนการจัดการความรู้ KM Action Plan (แบบแบบ KM 2)

เทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัด

ที่อยู่และสถานที่ติดต่อ (หัวหน้าโครงการจัดการความรู้)

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) (นาย, นาง, นางสาว) เอกชัย ปราบปัญจะ

ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ) (Mr., Mrs., Miss) EKKACHAI PRABPANJA

เพศ ชาย วัน เดือน ปีเกิด 17 เมษายน 2524 อายุ 38 ปี

โทรศัพท์ 075-394356 โทรสาร 075-394356 โทรศัพท์มือถือ 085- 0279658

E-mail ekkachaiprab@gmail.com

ตำแหน่งปัจจุบัน (ตามที่ระบุในบัตรข้าราชการ/บัตรพนักงานราชการ) อาจารย์

ที่อยู่ทำงาน เลขที่ 200 หมู่ 2 ถนน -- ตำบล/แขวง ทอนหงส์

อำเภอ/เขต พรหมคีรี จังหวัด นครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80320

โทรศัพท์ 075-394356 โทรสาร 075-394356

ที่อยู่ตามบัตรประชาชน เลขที่ 45/1 หมู่ 5 ถนน - ตำบล/แขวง พรหมโลก

อำเภอ/เขต พรหมคีรี จังหวัด นครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80320

โทรศัพท์ -- โทรสาร --

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(นายเอกชัย ปราบปัญจะ)

หัวหน้าโครงการ/ผู้รับทุน

...../...../.....

(นางอารีย์ สีลาพันธ์)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

...../...../.....

คณะทำงานใน KM Team

ลำดับ	ชื่อ- สกุล	ตำแหน่ง/สังกัด
1	นายเอกชัย ปราบปัญจะ	อาจารย์ วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช
2	นางโสภิต เดชนะ	ครูชำนาญการพิเศษ (คศ. 3) วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช
2	นายชูเกียรติ สุทิน	ครูชำนาญการ (คศ. 2) วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช
3	นายพีรวัฒน์ อินนุพัฒน์	พนักงานราชการ (ครู) วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช
4	นางสาวกันธิมา แสงอรุณ	ครูชำนาญการ (คศ. 1) วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช
5	นายสุทธิพงศ์ ประทุมมาศ	เจ้าหน้าที่ระบบคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช

ผลงานของ KM Team ที่ร่วมกันทดลองเทคนิคการเขียนสีไม้บนแผ่นไม้อัด

ผลงานภาพของ อาจารย์โสภิต เดชนะ

ผลงานของ อาจารย์พีรวัฒน์ อินนุพัฒน์

ผลงานของ อาจารย์ชูเกียรติ สุทิน

ผลงานของ อาจารย์กัณฐิมา แสงอรุณ

